

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

XI ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ДОСЯГНЕННЯ
ТЕОРІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ»**

Посвідчення про реєстрацію в УкрІНТЕІ № 540 від 08.10.2024 р.

м. Полтава, 21 листопада 2024 р.

*Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів
Полтавського державного аграрного університету
(протокол № 3 від 21.11.2024 р.).*

Редакційна колегія:

- **Безкровний О. В.**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Аранчій В. І.**, к. е. н., професор, перший проректор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Рудик В. К.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»;
- **Бражник Л. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зайцев Ю. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу та фінансів Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;
- **Аранчій Д. С.**, к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 21 листопада 2024 року). Полтава : ПДАУ, 2024. 449 с.

У збірнику надруковані матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

Посвідчення ДНУ УкрІНТЕІ №540 від 08 жовтня 2024 року

<i>Кубецька О. М.</i> ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУЦІЙ	189
<i>Кубецька О. М.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	191
<i>Ладатко М. М.</i> ФРАНЧАЙЗИНГ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	193
<i>Ладатко М. М., Томілін О. О.</i> ПРИНЦИПИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	196
<i>Ладатко М. М.</i> ОЦІНКА ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	199
<i>Ландар Д. Ю., Тютюнник С. В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	202
<i>Лега О. В., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В.</i> РОЛЬ БУХГАЛТЕРА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	205
<i>Лінчук Є. І., Ткаченко І. П.</i> РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	209
<i>Лісняк Г. Г.</i> СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ФАКТОРАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	211
<i>Луценко К. Г., Ткаченко І. П.</i> ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ	213
<i>Луценко О. А.</i> ФІНАНСОВІ РИЗИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ	215
<i>Мазур Н. О.</i> ОЦІНКА СУСПІЛЬСТВОМ РІВНЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБ ВПО У КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	217
<i>Малиш В. О., Бражчик Л. В.</i> ВПЛИВ КРИПТОВАЛЮТИ НА ФІНАНСОВИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ	220
<i>Малиш В. О.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	223
<i>Малиш В. О., Тютюнник Ю. М.</i> АНАЛІЗ СТРУКТУРИ АКТИВІВ БАНКУ (НА ПРИКЛАДІ АТ «ПУМБ»)	225
<i>Малишкін О. І.</i> ПРИБУТОК ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОГО ДОХОДУ: КОРЕКТНІСТЬ РОЗРАХУНКУ	228
<i>Мартинова Т. П.</i> ФІНАНСОВИЙ МОНИТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ	230
<i>Микитіна А. О., Котковський В. С.</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА 2021-2027 РОКИ	233
<i>Михайлик Е. М., Ткаченко І. П.</i> ЗАЛУЧЕННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА КРЕДИТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ	235
<i>Морозова П. І., Тютюнник Ю. М.</i> ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	237

*Ладатко Максим Миколайович,
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня;
Томілін Олексій Олександрович,
д.е.н., професор, професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет*

ПРИНЦИПИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Фінансова звітність є важливою складовою діяльності будь-якого підприємства, оскільки вона відображає результати його роботи за певний період та показує стан його активів і зобов'язань. В умовах ринкової економіки фінансова звітність стає головним джерелом інформації для широкого кола користувачів: інвесторів, кредиторів, акціонерів, органів державного регулювання, менеджерів та аналітиків. Ці користувачі покладаються на фінансову звітність для оцінки фінансового стану компанії, її здатності генерувати прибуток, виконувати фінансові зобов'язання та приймати обґрунтовані рішення. У сучасному глобальному бізнес-середовищі значення цих принципів особливо важливе, оскільки вони полегшують гармонізацію фінансової звітності на міжнародному рівні, забезпечуючи довіру між учасниками ринку та сприяючи розвитку економічних зв'язків. Принципи складання фінансової звітності є фундаментом для дотримання вимог цих стандартів. Ці принципи визначають основні правила ведення обліку та подання інформації у звітності, забезпечують її достовірність, повноту та своєчасність. Застосування принципів, таких як безперервність, обачність, повне розкриття інформації, послідовність, суттєвість і відповідність, забезпечує єдиний підхід до підготовки фінансової звітності, що є критично важливим у забезпеченні прозорості бізнесу. Ведення бухгалтерського обліку й формування фінансової звітності є важливою складовою діяльності будь-якого підприємства. Бухгалтерський облік вважається обов'язковим видом обліку, на якому ґрунтуються фінансова, податкова, статистична та інші види звітності. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень. У свою чергу, фінансова звітність визначається як бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», визначає наступні принципи формування фінансової звітності: принцип єдиного грошового вимірника, безперервності діяльності, історичної (фактичної) собівартості, автономності, періодичності, принцип нарахування та відповідності доходів і витрат, повного висвітлення, послідовності, обачності та превалювання змісту над формою [2].

Розглянемо кожен із принципів більш детально залежно від особливостей

його участі та потреб фінансової звітності в умовах дії національних стандартів фінансової звітності.

Принцип єдиного грошового вимірника означає, що всі операції та події, які відображаються у фінансовій звітності, мають бути виражені в єдиній грошовій одиниці (наприклад, гривнях, доларах тощо). Це забезпечує можливість порівняння різних показників і полегшує аналіз. Однак даний принцип має свої обмеження, оскільки не враховує інфляційні зміни, які можуть впливати на реальну цінність грошової одиниці.

Принцип безперервності діяльності передбачає, що підприємство буде продовжувати свою діяльність у майбутньому, не плануючи суттєвих скорочень чи ліквідації. На основі цього принципу активи підприємства оцінюються на основі поточних умов, а не на основі ліквідаційної вартості. Якщо підприємство має ознаки припинення діяльності, це має бути відображено у звітності, і тоді оцінка активів змінюється відповідно.

Під принципом історичної (фактичної) собівартості розуміємо, що активи та зобов'язання підприємства повинні оцінюватися за фактичною собівартістю на момент їх придбання або виникнення, а не за поточною ринковою ціною. Це сприяє об'єктивності оцінки активів і зобов'язань, зменшуючи вплив суб'єктивних факторів і змін ринкової кон'юнктури. Однак у разі значних змін цін на ринку доцільним може бути перегляд цього підходу.

Принцип автономності передбачає, що підприємство розглядається як окремий суб'єкт господарювання, відокремлений від власників, акціонерів чи інших пов'язаних компаній. Завдяки цьому у фінансовій звітності відображаються тільки операції, пов'язані безпосередньо з діяльністю самого підприємства, а не його власників чи інших суб'єктів.

Принцип періодичності: фінансова звітність складається за певні періоди, наприклад, квартали чи роки, що дозволяє користувачам регулярно отримувати актуальну інформацію про фінансовий стан підприємства. Це необхідно для аналізу динаміки діяльності, порівняння показників за різні періоди і прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Згідно з принципом нарахування та відповідності доходів і витрат, доходи та витрати мають відображатися в тому періоді, в якому вони були нараховані, незалежно від часу фактичного отримання чи витрати коштів. Це дозволяє точніше відображати фінансовий результат за період, забезпечуючи відповідність між доходами та витратами, що були понесені для їх отримання.

Принцип повного висвітлення: у фінансовій звітності має бути представлена вся суттєва інформація, необхідна для розуміння фінансового стану підприємства. Неповне розкриття інформації може спотворювати уявлення про фінансові результати та вводити користувачів в оману, що може призвести до прийняття неправильних рішень.

Принцип послідовності вимагає, щоб обрані методи обліку та форми подання звітності залишалися незмінними протягом звітних періодів. Це забезпечує можливість порівняння фінансової звітності підприємства за різні періоди. Якщо зміна методів необхідна, вона має бути обґрунтованою і розкритою у примітках до звітності.

Принцип обачності означає консервативний підхід до оцінки доходів і витрат. Він закликає не завищувати доходи та активи і не занижувати витрати та зобов'язання, щоб уникнути завищення результатів діяльності. Це особливо важливо для захисту інтересів кредиторів та інвесторів.

Принцип превалювання змісту над формою: при складанні фінансової звітності має враховуватися економічна сутність операцій, а не тільки їх юридична форма. Це дозволяє відображати справжній фінансовий стан підприємства та дає більш точне уявлення про його діяльність.

Отже, принципи складання фінансової звітності є фундаментальними правилами, що забезпечують надійність, прозорість та порівнянність фінансової інформації. Їх дотримання гарантує, що фінансова звітність точно відображає економічну сутність підприємства та дозволяє користувачам об'єктивно оцінювати його фінансовий стан і результати діяльності.

Вважаємо, що кожен із принципів відіграє важливу роль: від єдиного грошового вимірника, що забезпечує стандартизовану оцінку операцій, до принципу обачності, який сприяє консервативному підходу до обліку, та принципу превалювання змісту над формою, що дозволяє точніше відображати економічну реальність. Реалізація принципів, таких як безперервність, історична собівартість, автономність, періодичність, нарахування та відповідність доходів і витрат, забезпечує стабільність і передбачуваність облікової політики підприємства. Вони також гарантують, що фінансова звітність стане корисним джерелом інформації для прийняття стратегічних і тактичних рішень, необхідних для досягнення сталого розвитку бізнесу.

Таким чином, дотримання принципів формування фінансової звітності є важливим кроком для забезпечення відповідності підприємства міжнародним стандартам та створення чесного й прозорого бізнес-середовища, що підвищує довіру інвесторів, кредиторів та всіх інших зацікавлених сторін.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/> (дата звернення: 13.11.2024)

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», [затв. Наказом Міністерства фінансів України від 7.02.99р. № 73], із змінами та доповненнями. URL: <https://mof.gov.ua/uk/> (дата звернення: 13.11.2024)